

אלו הן הגולין פרק שני מכות

מסורת הש"ס

עוקצין. ארובין: מהאי גיסא ומהאי גיסא דמרחקי. חצרין וקדש רמחוקות מגבולי הארץ (ט) שני רביעי הארץ וההורג בסוף הגבול לרץ קלנוס רביע הארץ: ומ"ש מליעאי דמקרי. ההורג בין חצרין לשכם ארובין שכם לקדש קרוב למקלט מיכן ומיכן: בין לדעם בין שלא לדעם. בין שזרז שם לדעת קליטה בין [שלא] זרז שם (שלא) לדעת [קליטה] שלא היה יודע שהיא קולטת לדעם וזלזלם הסמכות לה ונקראות על שמה נתנו לכלל: וערי מצר. כרכים גדולים שהיו צמחלת נפתלי הדלים רר וגו': ערים הללו. ערי מקלט: טירין קטנים. לפני שהיו ממונות ממוין שם: ולא

דכתיב: 'גלעד קרית פועלי און עקובה מדם
ומאי עקובה מדם א"ר אלעזר שהיו עוקבין
להרוג נפשות ומאי שנא מהאי גיסא ומהאי
גיסא דמרחקי ומאי שנא מצינאי דמקרי
אמר אביי בשכם נמי שכיחי רוצחים דכתיב
ו^אכחכי איש גרודים חבר כהנים דרך ירצחו
שכמה וגו' מאי חבר כהנים א"ר אלעזר שהיו
מתחברין להרוג נפשות ככהנים הללו
שמתחברין לחלוק תרומות בבית הגרנות
ותו ליכא והא כתיב ויעליהם תתנו ארבעים
ושטים עיר אמר אביי *הללו^א קולטות בין
לדעת בין שלא לדעת הללו לדעת קולטות
שלא לדעת אינן קולטות^ב וחברון עיר מקלט
^גהיא והכתיב ויתנו לכלב את חברון כאשר
דבר משה אמר אביי^ד פרוודהא דכתיב^ה ואת
שדה העיר ואת חצריה נתנו לכלב בן יפנה
וקדש עיר מקלט הואי והכתיב ויערי מבצר
הצדים צר וחמת רת וכגרת [וגו']^ו וקדש
ואדרעי ועין חצור^ז ותניא ערים הללו אין
עושין אותן לא טירין קמנים ולא כרכים
גדולים אלא עיירות בינוניות^ח אמר רב יוסף
זון סליקום ואקרא דסליקום גופא^ט ערים הללו

שם זיין ויהרוג שאס יציא כלי זיין ממקומו וריגשו 13: וכלי מלודס.
אף בהם הורגין חיות: מאי קרא. דמתקנין להו לרועמין דבר שזריצין
לו: לסלמדי שאינו הגון. שלא יציאוהו עונותיו לדיי הריגה בשוגג
ויגלה דלמרי' לקמן (עמוד 3) שאינו מצוי אלס ברשעים: לימנח

בהללה תחלה. שפתח הכתוב ב
 צערי מקלט תחלה: הורה שמש
 לרוחאים. להכין להם חיותם כגון הנך
 מילי לעיל: הורחם שמש לרוחאים.
 בהדלה זו ויפה עשית: ללמד
 בהמון. לדרוש כרבים: שכל תבואה

שנו. שבקי במקרה צמחנה וצמחנה
וצמחנות: ורצנן ואויסימא רב מרי
חמרי מי אוהב בהמון וגו' האוהב ס"ח
לו סבא. התורה מחזרת עליו ועל
זרעו כדאמרין בעלמא (שבת 77
ב:) האי מאן דרחים רצנן הויין
ליה בנין רצנן: **ניהור רצנן עינייהו**
בצרה. שיה אוהב תלמידי חכמים
ביותר והיו לו בנים ת"ח: **רב אשי**
אמר כו'. בדבר אשי * גרסי' ללמוד
בדרכינא גרסי' ללמד: **ללמוד בהמון.**

עם חברים רבים: נואלו שרי לועז
(ב) נשאו שרי נופ. אלמא הנואל נשא
לחטור: לנמז בהמון. מרבה תלמידים:
לו חבואה. לפי שעל ידיהם ירבה
הפלפול ונותן לב לתוך קושיותיהם:
בשעיר. בשביל שעריך: מאלף
עולות ב'. מקרא כחז אלף עולות
יעלה שלמה וגו' (מלכים א' א):

מוסף רש"י

והחברון עיר מקלט
הוא. כדכתיב ציושע (כא)
(ג) ולצני אהרן הכהנים
תמו את עיר מקלט הרוצח
את חברון ואת מגרשיה
(רשב"ם ב"ב קכב:).
פרוודדה. כפרים אשדות
שקציב להעיר חוזה למגרש
(שם). ערים הללו.
המתנים ללוים (נורריו ג):

לא תירד קטנים. (שם)
 שכן ערי מלגט וזעטין
 שם יישבו צלם מות
 לרוחם. (שם)
 כרבים גדולים. (שם)
 שמקבץ שם מכל
 מקומות למורה שם רגל
 גואל הדם מזהה שם
 וצרות כל הרוג ויהרג
 שם. (שם)
 בלל עיריות
 בינוניות. (שם)
 אורב כסף אל
 ישיב שם מוח. (שם)
 שם צען מן (קולות מן)
 מי שיכול להשמיע כל
 התחלתו. (שם)
 לשם וכן יפיק אל
 נראה לשפר מדעו אל
 שם שקטת אמר (מציג)
 תש. (שם)
 אשר נואלו.
 מרעם משפחה (תחנית)
 שחורטאן. (שם)
 חולטו יום עתולו שם. (שם)
 טוב יום החצרן. (שם)
 כלל ארמל יום טוב יום
 שאלה טוב תחלו וזקק
 בזה מחלק עולות שאלה
 מן שמה השעור.
 כדכמי (מ"א ג) אלף
 עולות יעלה שאלה וגו'
 (שבת ב).

רבינו חננאל

שנאמר גלעד קריית
פועלי און עקובה מדם.
צחו שכמה. חבר כהנים
שש ערי מקלט קולטות
לדעת. חברון היתה עיר
להיות רגלו של גואל
איני שרב גולה והאמר

למיקרב גביה דלא הוה
אזא (להלן 3) בהמון מי
ירקון) ה' דברים היה הבית
עצמו. היך בר נש
דאמר חרב (על) [אל]
ברי יותר מהן ומתלמידי
בתורה בחצריך מאלף

וּשְׂבִיבִין אוֹתָן אֵלָא בַּמָּקוֹם מִים
וְזִין מוֹשִׁיבִין אוֹתָן אֵלָא בַּמָּקוֹם
לְיוֹם וְיִשְׂרָאֵלִים וְאִין מוֹכְרִין בֵּהֶן
בְּתוֹכָן מַצּוּדוֹת וְאִין מַפְשִׁילִין
אֶל אַחַת מִן הָעֵרִים הָאֵל וְחִי
עֲבִיד לִיה מִיָּד דִּתְהוּי לִיה
הֶרֶב שְׁגָלָה מְגַלִּין יִשְׁבִּיתוּ עִמּוֹ
בְּכַמְדֵּבֶר וְגו' [וְכָתִיב בְּתִרְיָה]
וְאִי בְעִית אִימָא מָאִי קוֹלְמִין
אִמָּא [דְּמִלְאכָא דְּמוֹתָא] לְמִקְרַב
תֵּיק וְיִכִּיל לִיה א"ר תִּנְחוּם בִּר
תַּחְלָה שְׁנָאמֵר ¹⁰וְיִשְׁמַע רַאבִּין
הִירְדֵּן מְזַרְחָה [שְׁמַשׁ] אִמֵּר לוֹ
דְּרַשׁ רַבִּי סִימָאִי מָאִי דְּכָתִיב
סָפָה זֶה מִשָּׁה רַבִּינוּ שְׁהִיָּה יוֹדַע
רַשׁ מִצּוּהָ שְׁבָאָה לְיָדִי אִקְיִמְנָה
וְגו' ¹¹דִּא"ר אֲלַעְזָר מָאִי דְּכָתִיב
מִי שִׁיכּוֹל לְהַשְׁמִיעַ כָּל תַּהֲלָתוֹ
לְמֹד [בְּהַמּוֹן לוֹ תְּבוּאָה יִהְיוּ
אִמֵּר כָּל הָאוֹהֵב לְלֹמֹד בְּהַמּוֹן
חָרֵב עַל צוּאָרֵי שׁוֹנְאִיהֶם שֶׁל
אֵלֹהִים וְכָתִיב הֵתֵם ¹²אֲשֶׁר נֹאֲלָנוּ
לֹא שְׂרֵי צוּעִין רַבִּינָא אִמֵּר כָּל
וּמַחְבִּירֵי יוֹתֵר מֵהֶם וּמַתְלִמֵּי
שָׁלֵם מִי גֵרָם לִרְגִלֵּנוּ שִׁיעֲמָדוּ
בְּכָתִיב ¹³שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד
שְׁמַעְתִּי בְּנֵי אָדָם שְׁהוּ
הָ לִרְגֵל וְשִׁמַּחְתִּי ¹⁴אִמֵּר לוֹ
הָ לִפְנֵי מֵאֲלָף עוֹלוֹת שְׁעִתִּיד
¹⁵ר' אֲלַעְזָר בֶּן יַעֲקֹב אִמֵּר

שות. ובשכם נמי שכיתו רצחנים שנאמר דרך
 תהנית על הגרנות בחילוק תרומת. ואסקי' אל
 חתם תתנו ארבעים ושתים עיר קלוטות אל
 יקדש הוה. ואין עושין בערי מקלט בזרים שגזרו
 הגון. אלא יוחנן הרב שנלה מגילין שיבתו עיר
 ארס יותב כי רב ולא הוה יכול שילאז' אל
 שבע מהן. וזי אומי הבמון אל תבואה. למי
 רות ונח עניניהו ברבה חרד דרבי' (א' תוס')
 ורוב המבוקש אמר אבי תי' שירי' למי
 רות הבמקד (לא) נלן תבואה. כרבי יוסי בר חני
 ויהיני דאמר ר' טובה תורה לית מרוביתו ו
 ר' הקה"א לדוד טוב כי יום שטאה מתעס

וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתָן לֹא מִירֵד קִטְנִים וְלֹא כִרְכִין גְּדוּלִים וְאֵין שֵׁם מִים מִבְּאֵין לֹהֵם מִים וְאֵין מוֹשִׁיבִין אוֹר אוֹכְלוֹסִין נִתְמַעְטוּ אוֹכְלוֹסִיהֶן מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן נִתְמַעְטוּ דְּלֹלָא כְּלִי זֵינן וְלֹא כְּלִי מִצּוּדָה דְּבִרִי רַבִּי נַחֲמִיָּה וְחֻכְמִים לְתוֹכָן חֲבֵלִים כְּדִי שְׁלֵא תֵּהָא רְגֵל גּוֹאֵל הַדָּם מִצּוּיָה שְׁעֵבִיד לִיָּה מִדִּי דִּתְהוּי לִיָּה חֵיוָתָא תֵּנָא יִתְלַמִּיד שְׁגֵלְדָּה אִמְרַר' זְעִירָא מִכָּאן יִשְׁלָא יִשְׁנָה אָדָם¹⁸ לְתַלְתְּלָא קוּלָּהּ וְהָא אִינִי וְהָא אִר' יוֹחֲנָן מִנֵּין לְדְבִרֵי תוֹרָה שְׁהֵן קוּלָּהּ וְהָא תוֹרָה הַתּוֹרָה לֹא קִשְׂיָה הָא בְּעִידָנָא דְעִסִּיק בָּהּ הָא מִמְלָאךְ הַמּוֹת¹⁹ כִּי הָא דֶּרֶךְ חֲסֵדָא הוּא יִתִּיב וְגִרְסִי בְּבִי לְגַבְיָה דְּלֹא הוּא שְׁתִּיק פּוֹמִיָּה מְגִירָסָא סְלִיק וְיִתִּיב אֵא וְיִצְיָלוּ מִידֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²⁰ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²¹ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²² אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²³ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²⁴ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²⁵ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²⁶ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²⁷ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²⁸ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב²⁹ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³⁰ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³¹ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³² אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³³ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³⁴ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³⁵ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³⁶ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³⁷ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³⁸ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב³⁹ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴⁰ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴¹ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴² אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴³ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴⁴ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴⁵ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴⁶ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴⁷ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴⁸ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁴⁹ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵⁰ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵¹ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵² אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵³ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵⁴ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵⁵ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵⁶ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵⁷ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי מֵאִי דְכִתִּיב⁵⁸ אֵא יִכְדִּיִּי מִיִּדֵם דְּרֵשׁ רַבִּי שְׁמַ

ותנו לכולם. וקדש עיר מקלט הוא והכתוב ועיר מבצר הצדים צר וחמת רקת וכן יד שגלה מגלגל רבו נעמו שנאמר וחי עבדי ליה מיד ודמיהו ליה חיותה. א"ר יודן שקולטין שנאמר אז בצר במבצר ותכתיב וזהו התורה. ופרקינן קולטין ממלאך המלך יתכן באורא דבי רב פקע באורא ושתיק ויכיל ליה. אהוב כסף אל בשבע פקע א"ר אילודי מ' מלל גבורות ה' ישמעל כל הלחמי מן אה ללל גבורות ה' מ' אמר ואכבד. חסר. אלו ה' דברים שהיה הכותב האחרון חסר מן המשנה. ואילו הן. ואמר ואינון מוקרי ליה הווא חכם חרתי מכלי צור למימר לך חזא וכלילא דאורי' ח' אורי' ח' שישביו וטועקין בחרור בה גבר אל עוד כח. רבינא אמר כל (האומר) יר' רגליו בשערי ירושלים מ' בדר ליהות עומדות ורגליו במלחמה שער יר' רגליו

ז"צ קכב: (ב) ט"א
 אי, א) ולפי מ"ש הערוך
 דין פירור ע"ש
 ויוראה בר"ש
 מוקף הערוך שם פירושו
 שון יוני מנגיש הערים
 פרים קרף פירור,
 (א) ערוך:לג: ע"ש (ב) פ"ס
 (א): (א) (תוספתא פ"ב)
 (א) "א א"ר זורא,
 חולין קלג. ע"ש,
 הרויט י: מגילת ית,
 בדפיו: יתת, (א)
 בזכות קג: (א) נבס"א:
 וראל, (א) [מנעו: ו:
 (א) שגת ל:]
 (א) (תוספתא פ"ב): זיל
 רביעית,

ורה אור השלם

- [illegible]

בראשית לו כא
 או יבדיל משה
 של ערים עבדי החרון
 רחוק שמשה
 דברים ו
 אהב כסס אל שבע
 ונמי אתה בקמון של
 נראה גם זה חזק
 חזקה ה
 מי ימלא גבורת ה
 מומע כל תחלתה
 תהליך ק ב
 חרב אל הברים
 חרב אל גבורה
 ימיהו ו ה
 ויאמר אהרן אל
 שהי ב ערמי לא
 חרב חזקת אשר
 אלנו ואשר חקאנו
 מכבדי כי
 נטולו שרצן
 אשר שרף הרתע את
 גרים פת שביניה
 ששקיהו י

ע. עֲמֻדֹת הָיָו רָגְלֵינוּ בְּ
יָמֵינוּ קָבָא 19. בְּיָמֵינוּ